

ПОРАЗКА

— Ми програли, — мовив король Фінн, утупившись у ку-
холь з елем.

Скара, обвівши поглядом порожню залу, не стала заперечувати. Улітку дах аж двигтів від похвальби, пісень про славні діяння та обіцянок розгромити набрід Верховного короля, що їх давали спрагли до крові герої, які зібрались були тут.

Як то часто-густо трапляється з чоловіками, до балачок вони виявилися охочішими, ніж до битви. Минуло кілька місяців без діянь, без слави, без жодних здобутків, і вони один за одним почали тихцем ушиватися, аж доки не зосталася жменька невдах, що сиділи у півтемряві довкола великого вогнища, полум'я якого приречено згасало, як доля Тровенландії. Колись у просторій бенкетній залі з численними колонами, званій Лісом, юрмилися славетні воїни. Тепер вона була виповнена тінями. І безнадією.

Вони програли. Хоча ще навіть не дійшло до битви.

У матері Кюре, звісна річ, був на це інший погляд.

— Ми уклали угоду, мій королю, — виправила вона, церемонно скубаючи м'ясо, наче стара кобила — жмут сіна.

— Угоду?! — Скара розлючено штрикнула виделкою свій неторкнутий кусень. — Мій батько наклав головою, боронячи Бейлів Ріг, а ти віддала праматері Вексен ключі від нього без жодного бою! Ти пообіцяла армії Верховного короля вільний прохід нашими землями! І це не поразка? Що ж тоді поразка, на твою думку?

Мати Кюре поглянула на неї із незворушним спокоєм, який повсякчас вибішував Скару.

— Твій дід лежить мертвий у кургані, жінки в Ялетофті плачуть над трупами своїх синів, королівські палати перетворилися на попелище, а ти, королівно, — у невільницькому нашійнику, прикута до трону Верховного короля. *Ось* що таке поразка, на мою думку. Саме тому я й кажу, що ми уклали угоду.

Позбавлений гордості, король Фінн зм'як і осунувся, наче вітрило без щогли. Скарі дідусь завжди видавався незламним, як Батько Земля, і їй нестерпно було бачити його в такому стані. Або ж нестерпно було усвідомлювати, якою дитячою була її віра в нього.

Король вихилив до дна свій ель, відригнув і грюкнув об стіл золоченим кухлем, даючи знак наповнити його знову.

— А ти що скажеш, Синій Єннере?

— У товаристві королів я намагаюся казати якомога менше, мій володарю.

Синій Єннер був старий хитрий пройдисвіт — радше морський розбійник, ніж купець. Обличчя його, наче витесане сокирою, побите негодою і потріскане, скидалося на пошарпану дерев'яну фігуру на носі корабля. Якби на те воля Скарі, вона не допустила б його навіть до порту, не кажучи вже про королівський стіл.

У матері Кюре, звісна річ, на це був інший погляд.

— Капітан править, як і король. Тільки не країною, а кораблем. Ваш досвід може стати в пригоді юній королівні.

Яке ж приниження.

— Урок політики від морського розбійника, — буркнула собі під ніс Скара, — та ще й від не надто успішного.

— Не мимри. Скільки я тебе вчила, як належить говорити королівні? Як належить говорити майбутній королеві, — мати Кюре випнула підборіддя; голос її без надзусиль лунко розкотився попід кроквами: — Якщо ти вважаєш, що твої думки варто почути іншим, висловлюй їх із почуттям власної гідності, так, щоб вони дісталися в кожен закуток; виповнюй залу своїми надіями та бажаннями, і нехай усі слухачі переймуться ними! Якщо ж ти соромишся своїх думок, то краще мовчи. Усмішка нічого не коштує. То що ти казав, Єннере?

— Ну... — той пошкріб плямисте, обпечене на сонці тім'я, на якому лишилося кілька сивих пелехів, що вочевидь ніколи

не зналися з гребінцем. — Прамати Вексен придушила повстання в Нижніх Землях.

— Із допомогою свого вірного пса, Блискучого Їллінга, що не шанує жодного бога, крім Смерті, — Скарин дід ухопив кухоль, перш ніж раб закінчив його наповнювати, й ель розлився по столу. — Кажуть, уздовж усієї дороги до Скекенгауза стояли шибениці з повстанцями, яких він наказав стратити.

— Тепер Верховний король обернув погляд на північ, — вів далі Єннер. — Він прагне упокорити Утіля та Гром-гіль-Горма, а Тровенландія...

— Лежить на його шляху, — докінчила мати Кюре. — Не горбсья, Скаро, королівні непогода горбитися.

Скара сердито зиркнула на міністерку, але все ж трохи підсмикнула плечі вгору й витягла шию, намагаючись прибрати тої дерев'яної, страшенно неприродної пози, яку схвалювала наставниця. *«Сиди так, наче тобі до горла притулили ножа, — завжди казала та. — Роль королівни — це незручна роль».*

— Я звик жити вільно, і мені не надто до душі ні прамати Вексен, ні її Єдине Божество, ні її податки та закони, — Синій Єннер скрушно потер перекошене підборіддя. — Але коли Мати Море періщить бурею, капітан діє так, як мусить діяти, щоб урятувати те, що може врятувати. Свобода нічого не варта для мертвих. Гордість варта небагато навіть для живих.

— Мудрі слова, — мати Кюре здійняла палець до Скари. — Переможені можуть здобути перемогу наступного дня. Мертві ж зазнали поразки назавжди.

— Іноді мудрість важко відрізнити від боягузтва, — відбуркнула Скара.

Міністерка зціпила зуби.

— Їй-бо, я вчила тебе кращих манер, Скаро, ніж ображати гостя. Про шляхетність свідчить не те, яку повагу виявляють тобі вищі, а те, яку повагу ти виявляєш нижчим. Слова — це зброя. І орудувати ними потрібно належним чином.

Єннер м'яко махнув рукою, даючи зрозуміти, що не образився.

— Королівна Скара, поза всяким сумнівом, має слухність. Я знавав чимало людей, хоробріших за мене, — він сумовито всміхнувся, демонструючи рядок кривих зубів із кількома

прогалинами. — І бачив, як майже всі вони, один за одним, зійшли в могилу.

— Хоробрість і довге життя рідко йдуть у парі, — мовив король, осушивши знову свій кухоль.

— Королі та ель — пара ще недоречніша, — дорікнула йому Скара.

— У мене не залишилося нічого, крім елю, онучко. Мої воїни втекли від мене. Союзники покинули мене напризволяще. Вони клялися клятвами, що за гожої днини, поки світила Мати Сонце, були міцними як дуб, але відразу зів'яли, коли на обрії зібравися хмари.

То була річ відома. Скара день у день споглядала на пристань, нетерпляче чекаючи на ту силу-силенну кораблів, які мав привести з собою Утіль, Залізний король Геттландії, на ту тьму-тьмущу воїнів, які мали прийти разом зі славетним Гром-гіль-Гормом, володарем Ванстерландії. Минав день за днем, листя розпуклося з бруньок, стало відкидати на землю густу строкату тінь, потім пожовкло й опало. Ніхто так і не з'явився.

— Вірність часто трапляється в собак, але рідко — у людей, — зауважила мати Кюре. — Ліпше не мати жодного плану, ніж мати той, що покладається на вірність.

— То що нам лишається? — запитала Скара. — План, який покладається на боягузтво?

Яким же старим видався їй дідусь, коли він глянув на неї помутнілими очима й дихнув елем. Старим і розбитим.

— Ти завжди була смілива, Скаро. Сміливіша за мене. Авжеж, у твоїх жилах тече Бейлова кров.

— І твоя теж, мій королю! Ти не раз казав мені, що тільки половина війни ведеться мечами. Друга половина точиться тут.

Королівна сильно, мало не до болю, притиснула палець до скроні.

— Ти завжди була кмітлива, Скаро. Кмітливіша за мене. Боги свідки, ти здатна птахів переконати спуститися з неба, коли того забажаєш. Що ж, берися за ту другу половину. Дай мені хитромудру пораду, яка відверне військо Верховного короля й урятує нашу землю та наших людей від меча Блискучого Іллінга. Яка допоможе мені уникнути ганебної угоди з праматір'ю Вексен.

Скара спаленіла й опустила очі на встелену соломою долівку.